XEOGRAFÍA DE ESPAÑA. PAU 2027

No documento que se presenta a continuación quedan reflectidas as directrices e orientacións asumidas polo Grupo de Traballo de Xeografía para o **CURSO ACADÉMICO 2026-2027**

Consideracións e recomendacións previas para o profesorado e alumnado á hora de traballar a materia

Transcorridas dúas convocatorias co novo modelo debemos indicar que dende o grupo de traballo observamos que non se está a facer a pregunta competencial dunha maneira axeitada. As dúas preguntas competenciais das convocatorias de 2025 e 2026 versaron sobre aspectos climáticos, e nas respostas, lonxe da necesidade de explicar e aplicar os coñecementos sobre o tema do clima de España en canto a factores xeográficos e termodinámicos que inflúen no mesmo, o alumnado utilizou -na meirande parte dos casos- unha técnica descritiva para abordar a resposta ás cuestións, a partir dos documentos presentados e do texto de introdución -que foi notoriamente parafraseado en moitos casos. Como resultado, detéctase unha escasa ou nula capacidade de correlación entre os coñecementos teóricos e a aplicación práctica dos mesmos. Advertimos que o alumnado en boa medida está a empregar os documentos como base de partida para o comentario (comentan os documentos e non a cuestión que se expón), e debera telos en conta máis como unha base para poñer en práctica os coñecementos teóricos e aplicalos no contexto climático solicitado no exame. Por iso, pensamos que o alumnado debe mellorar a súa capacidade competencial a partir do estímulo na relación de conceptos, e o profesorado debería traballar máis na aula estas habilidades.

Por outro lado, tamén apreciamos, a nivel xeral, que as preguntas do exame non son lidas co detemento e a comprensión axeitada, pois unha boa parte do alumnado non se centra no enunciado e no que se pregunta, senón que disertan do tema xeral ao que corresponde a pregunta sen centrarse no que se pide na mesma. Solicitamos que se recomende e traballe co alumnado unha lectura comprensiva dos enunciados e unha resposta acorde ao que se solicita nos mesmos.

Finalmente, recomendamos continuar co traballo que se está a facer no referente á pregunta de vocabulario, que é a mellor contestada e na que se obteñen as mellores puntuacións.

Orientacións xerais

A estrutura da Proba de Acceso á Universidade (PAU) mantense no esencial respecto do curso precedente (2025-2026) acomodándose ao marco lexislativo emanado da Lei Orgánica 3/2020, do 29 de decembro, que introduce tanto no preámbulo coma no seu articulado un novo paradigma na avaliación do alumnado, centrándose nunha avaliación por competencias do mesmo. Esta idea non é nova, pois xa aparecía na LOE (Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación), onde se expoñía a construción de contornas de aprendizaxe abertas, a promoción da cidadanía activa, a igualdade de oportunidades e a cohesión social, así como a adquisición de coñecementos e as competencias que permitisen desenvolver os valores da cidadanía democrática, a vida en común, o desexo de seguir aprendendo e a capacidade de aprender por si mesmos, pero é agora cando cobra un protagonismo absoluto na LOMLOE.

A Xeografía non é allea á avaliación por competencias. É certo que tradicionalmente os coñecementos teóricos tiveron significación na proba de acceso á universidade desta materia, pero non é menos certo que sempre se caracterizou por unha notable presenza de contidos prácticos coa intención de valorar no alumnado unha maior capacidade de análise e síntese para

unha mellor comprensión das relacións da sociedade co territorio, aspectos que entroncan directamente co espírito da nova lei.

1. Marco lexislativo

Lei orgánica 3/2020, de 29 de decembro, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

Real Decreto 534/2024, de 11 de xuño, polo que se regulan os requisitos de acceso ás ensinanzas universitarias oficiais de Grao, as características básicas da proba de acceso e a normativa básica dos procedementos de admisión.

Real Decreto 243/2022 , de 5 de abril, polo que se establecen a ordenación e as ensinanzas mínimas de bacharelato.

Decreto 118/2023, do 27 de xullo, polo que se modifica o Decreto 157/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

2. Desenvolvemento do currículo

Decreto 118/2023, do 27 de xullo, polo que se modifica o Decreto 157/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

2.1. Desenvolvemento dos bloques de contidos para o exame

A continuación mostramos os bloques de contidos tal e como figuran no currículo. A eles asociamos nun esquema/resumo os posibles exercicios prácticos e o vocabulario asociados a cada contido específico, con algunhas modificacións respecto ao curso pasado froito da reflexión común do grupo de traballo e profesorado ao longo do curso para perfilar de xeito máis acaído a materia obxecto de exame.

A estrutura da PAU de Xeografía será a seguinte: proba de catro preguntas, na que unha delas, a primeira, será de tipo competencial, outras dúas serán exercicios prácticos de interpretación e comentario de gráficos, imaxes e/ou mapas nos que se aplicarán os coñecementos correspondentes do currículo, e unha última pregunta de vocabulario. As catro preguntas serán de resposta obrigatoria, se ben na 2, 3 e 4 haberá optatividade interna. Deste xeito, a proba distribuirase do seguinte xeito:

-1ª pregunta de tipo competencial: **circunscribirase ao bloque 2 de contidos**. Nela proporase unha situación contextualizada nunha contorna xeográfica, a partir da cal terá que comparar, deducir ou relacionar, demostrando creatividade, capacidade crítica, reflexión e madurez na interpretación e resolución da cuestión exposta. Suporá unha puntuación de 2,5 puntos.

-2ª pregunta de tipo práctico dos bloques 3 ou 4. Suporá unha puntuación de 2,5 puntos. Constará de dúas cuestións das que o alumnado deberá responder a unha delas.

-3ª pregunta de tipo práctico dos bloques 3 ou 4. Suporá unha puntuación de 2,5 puntos. Constará de dúas cuestións das que o alumnado deberá responder a unha delas.

-4ª pregunta. Vocabulario. Proporanse 10 termos xeográficos para definir pertencentes aos bloques 1, 2, 3 e 4. Deles o alumnado deberá escoller 5 dos mesmos para elaborar a súa resposta, na que se valorará a brevidade (recoméndase non superar as cinco liñas), a concreción

e precisión (que corresponda ao concepto), así como a contextualización cun exemplo. Suporá unha puntuación de 2,5 puntos (0,5 puntos por termo).

En todas as preguntas valorarase a coherencia, cohesión, corrección gramatical, léxica e ortográfica dos textos producidos, así como a súa presentación. Estes aspectos suporán un 10 % da cualificación de cada unha das cuestións expostas.

Na web da CIUG está dispoñible un modelo de exame, e a súa correspondente rúbrica de avaliación, de acordo con estas premisas.

Bloque 1. España, Europa e a globalización

Contidos:

1.1 España**: localización e situación xeográfica no mundo** a través de mapas de relevo, bioclimáticos e políticos. Posición relativa de España no mundo en **diferentes indicadores socioeconómicos**. A situación periférica de Galicia. Xeoposicionamento e dispositivos móbiles.

1.2 **España no mundo. España ante a globalización**: ameazas e oportunidades. **Contexto xeopolítico mundial** e participación en organismos internacionais. Cooperación internacional e misións no exterior. Diagnóstico dos compromisos cos obxectivos de desenvolvemento sustentable. Galicia no contexto mundial.

1.3 **España en Europa: localización de países e aspectos naturais**. A Unión Europea na actualidade: a súa influencia en situacións cotiás. **Análise de desequilibrios territoriais e políticas de cohesión a través do uso de mapas e de indicadores socioeconómicos.** A posición de Galicia no contexto europeo.

1.4 **Organización administrativa de España**. O estudo **dos desequilibrios territoriais nacionais e autonómicos**. Utilidade do Atlas Nacional de España e dos indicadores socioeconómicos oficiais. Xestión e ordenación do territorio: o debate sobre as políticas de cohesión e desenvolvemento rexional. Ordenación territorial en Galicia. Situación actual e proxeccións do Estado do benestar.

Bloque 2: A sustentabilidade do medio físico de España.

Contidos:

2.1 **Factores físicos e diversidade de paisaxes e ecosistemas.** Análise dos condicionantes xeomorfolóxicos, bioclimáticos, edáficos, hídricos e relativos ás actividades humanas e prevención dos riscos asociados para as persoas.

2.2 **Diversidade climática de Galicia e España**. **Análises comparativas** de distribución e representación de climas. **Emerxencia climática**: cambios nos padróns termopluviométricos; causas, consecuencias e medidas de mitigación e adaptación**. Estratexias de interpretación do tempo e alertas meteorolóxicas**; webs e aplicacións móbiles.

2.3 **Biodiversidade, solos e rede hídrica**. Características por rexións naturais. Impacto das actividades humanas e efectos sobre estas: **perda de biodiversidade, de solos e xestión da auga. Interpretación de imaxes, cartografía e datos.** Riscos xerados polas persoas.

2.4 **Políticas ambientais en Galicia, en España e na Unión Europea**: uso de ferramentas de diagnóstico**. A rede de espazos naturais protexidos** e a Rede Natura 2000. O debate sobre os cambios do modelo de desenvolvemento: o principio de sustentabilidade.

Bloque 3. España: a ordenación do territorio no enfoque ecosocial.

Contidos:

3.1 **A poboación española: análise da súa estrutura e desequilibrios.** Interpretación causal de datos, gráficos e mapas: tendencias pasadas, presentes e proxeccións. **Vantaxes e inconvenientes dos movementos migratorios;** o respecto pola diversidade étnica cultural. O reto demográfico: **envellecemento e despoboamento rural.**

3.2 **Os espazos urbanos en España**: as grandes concentracións urbanas nun contexto europeo e mundial. Funcións da cidade e relacións de interdependencia co territorio. **Estrutura urbana a través dos planos**: repercusións sobre as formas de vida e os impactos ambientais. A especificidade de Galicia: o papel das vilas. **Modelos de cidades sustentables**. O uso do espazo público. A mobilidade segura, saudable e sustentable.

Bloque 4. España: a ordenación do territorio no enfoque económico

Contidos:

4.1 **Sector primario. Os espazos rurais. Identificación das paisaxes agrarias.** Transformacións das actividades agropecuarias: **prácticas sustentables e insustentables.** O valor socioambiental e económico dos produtos agroalimentarios e forestais de proximidade: indagación de pegadas ecolóxicas e da estrutura sociolaboral. O exemplo galego. **Influencia da actual política agraria común** no desenvolvemento rural e na sustentabilidade. **Estudo de casos:** etiquetaxes diferenciadas, ecolóxico etc.

4.2 **Os recursos mariños e a transformación do litoral**: pesca, acuicultura e outros aproveitamentos. **Sustentabilidade e política pesqueira común**. O caso galego. Estudo de casos: marisqueo, pesca de baixura e altura, acuicultura, sobreexplotación de caladoiros etc.

4.3 **Sector secundario. Os espazos industriais**. Transformacións nas actividades industriais e as **paisaxes**: materias primas e fontes de enerxía. Avaliación de pegadas ecolóxicas; **dependencia e transición enerxéticas**; estrutura do tecido industrial, sociolaboral e de emprego indirecto. **Impacto da deslocalización** sobre sectores da industria española. Estudo de casos: construción, automobilístico, agroalimentario etc. e **factores de localización**. Espazos industriais e tendencias en Galicia. O debate sobre a influencia das políticas da Unión Europea e a globalización.

4.4 **Sector terciario. Os espazos terciarizados**. O modelo de **economía circular** e os servizos: relacións entre produción, distribución e venda. Análise crítica de pegadas ecolóxicas, estrutura sociolaboral, responsabilidade social corporativa e dos consumidores. **Estudo de casos: competitividade e desequilibrios en transporte, comercio, turismo, servizos esenciais** etc. e factores de localización. Modelos insustentables de servizos e alternativas. Modelos de ocupación dominante en Galicia.

4.5 **A economía dixital: impacto da «economía colaborativa**» e novos modelos de negocio no contexto global e da Unión Europea.

2.2. Esquema/resumo cos posibles prácticos e o vocabulario asociado a cada contido.

XEOGRAFÍA. PROBA DE ACCESO Á UNIVERSIDADE (PAU)			
Bloque 1	**Contido**	**Posibles exercizos prácticos**	**Vocabulario**
España, Europa e a globalización	**1.1.España: localización e situación xeográfica no mundo** **1.2. España no mundo**. **España ante a globalización:** ameazas e oportunidades. **1.3. España en Europa**. 1.4. **Organización administrativa de España**. O estudo dos desequilibrios territoriais nacionais e autonómicos.		1. Ortofoto 2. Proxección cartográfica 3. Sistema de información xeográfica (SIX) 4. Fondos estruturais 5. Movementos antiglobali-zación 6. ODS (Obxectivos de desenvolve-mento sostible) 7. Parroquia 8. Municipio 9. Provincia 10. Comunidade autónoma 11. Espazo Schengen 12. BRIC'S 13. G20 14. Brexit 15. Banana azul
Bloque 2	**Contidos**	**Exemplos de posibles exercizos prácticos**	**Vocabulario**
A sustentabilidade do medio físico de España	**2.1.Factores físicos e diversidade de paisaxes e ecosistemas**.	● Mapa da diversidade litolóxica. Debuxos e gráficos sobre o modelado: granítico, cárstico, arxiloso e volcánico.	16. Paisaxe 17. Mapa topográfico 18. Aluvión 19. Meseta

	2.2. Diversidade climática de Galicia e España. **2.3. Biodiversidade, solos e rede hídrica**. **2.4. Políticas ambientais en Galicia, en España e na Unión Europea.**	● Comentario de imaxes de paisaxes naturais: atlántica, mediterránea, de montaña e das Canarias. **Cliseries** de Teide e Perineos. ● **Interpretación do mapa do tempo**, en especial se fai referencia a DANAs, adveccióǹs do Oeste e Suroeste, anticiclón de verán. Novas de **fenómenos meteorolóxicos adversos. Análise de climogramas** que resalten contrastes en relación con **mapas** e gráficos de distribución de climas, temperaturas, precipitacións. ● **Fotografías de satélite** para identificar situacións de inversión térmica ou convección treboenta (ex.). **Comparativas de ortofotos** de Copernicus sobre impactos das secas na paisaxe (ex.). ● Mapas e gráficos sobre recursos e problemática hídrica en España.	20. Tectónica de placas 21. Ría 22. Zócolo 23. Cordilleiras de pregamento 24. Cuncas sedimenta-rias 25. Glaciar 26. Aridez 27. Barlovento 28. Inversión térmica 29. Isóbara 30. Isohieta 31. DANA / DINA / Gota fría 32. Emerxencia climática 33. Warming stripes 34. AMOC 35. Vexetación clímax 36. Cunca fluvial 37. Estiaxe 38. Marisma 39. Acuífero 40. Instalación desalgadora 41. Espazos naturais protexidos
Bloque 3	**Contidos**	**Exemplos de posibles exercizos prácticos**	**Vocabulario**

España: a ordenación do territorio no enfoque ecoso cial	**3.1.A poboación española: análise da súa estrutura e desequilibrios** **3.2.Os espazos urbanos en España: as grandes concentracións urbanas nun contexto europeo e mundial**	● **Uso de mapas, gráficos, textos** sobre o **avellentamento**, a **densidade de poboación**, saldo vexetativo, e movemento natural da poboación ● Problemáticas migratoria e da **España baleirada.** ● **Planos urbanos e/ou fotografías e fotografías aéreas, coa intención de identificar** cascos históricos e ensanches,. Análise de paisaxes urbanas. ● **Mapas do sistema urbano español.**	42. Poboación activa 43. Esperanza de vida 44. Réxime demográfico 45. Crecemento vexetativo 46. Padrón municipal de habitantes 47. Inverno demográfico 48. Área metropolita-na 49. PXOM 50. Xentrifica-ción 51. Cidade difusa 52. Cidade de 15 minutos
Bloque 4	**Contidos**	**Exemplos de posibles exercicios prácticos**	**Vocabuario**
España: a ordenación do territorio no enfoque económico	**4.1.Sector primario. Os espazos rurais. Identificación das paisaxes agrarias** **4.2.Os recursos mariños e a transformación do litoral: pesca, acuicultura e outros aproveitamento** **4.3.Sector secundario. Os espazos industriais**	● A repercusión da PAC. **Novas** sobre prácticas sostibles e insostibles na agricultura. Mapas/ortofotos sobre incremento de regadío en España. ● Mapas e imaxes sobre paisaxes agrarias predominantes en España: oceánica, mediterránea, de montaña e cultivo baixo plástico. ● Análise e comentario de paisaxes industriais e/ou mapas e gráficos	53. Agricultura ecolóxica 54. Denomina-ción de orixe 55. Silvicultura 56. FEAGA 57. Caladoiro 58. PPC (Política Pesqueira Común) 59. Acuicultura 60. Enerxías renovables 61. Industria 4.0

	4.4.Sector terciario. Os espazos terciarizado **4.5.A economía dixital: impacto da «economía colaborativa»**	de infraestruturas enerxéticas. Comparativa de imaxes parque tecnolóxico/polígono industrial tradicional ● Análise e comentario de paisaxes e mapas turísticos, e novas sobre a turismofobia.	62. Deslocalización industrial 63. Descarbonización 64. Balanza comercial 65. Ecoturismo 66. Economía sumerxida 67. Economía colaborativa (economía circular) 68. Turismofobia 69. Plataforma loxística 70. Fenda dixital

2.3. Modelo de exame

O modelo de exame, así como a rúbrica do mesmo cos criterios de avaliación que se seguirán, está dispoñible na web da CIUG.